

Ordföranden har ordet 2023

Från VärmlandsAnor nr 2023:4

Värmländsk släktforskardag på Värmlands museum

Det är med glädje vi kan konstatera att arrangemanget på Värmlands museum blev så lyckat. Två föreläsningar av Fredrik Mejster om DNA-släktforskning och en föreläsning av Anna-Lena Hultman om emigrantforskning lockade många åhörare till den fina föreläsningssalen och vi hade många besökare vid vårt bokbord. Det blev en trevlig avslutning på vårt jubileumsår.

Värmländska

Många utanför Värmland uppfattar värmländskan som en dialekt, men vi som bor här vet att det är mycket stora variationer i dialekterna från norra till södra, respektive östra till västra delarna av länet. Dialektforskaren Elias Storm föreläste om Ölmemålet på Arkivcentrum och visade på hur dialekterna skiljer sig åt på bara några mils avstånd. I min hemby i södra Nyed tror jag nästan att vi hade egna ord för vissa saker eller företeelser. Farfar sa att en person var i "slagbaå" (slag-ba-a) om denne var i sitt esse, slagfärdig. När vi skulle fösa hem korna för kvällsmjölknigen ropade vi "koo-baa-naa" och då drog de sig mot grinden till gärdet fullt medvetna om vad det betydde. Har ni andra värmländska uttryck som känns som riktigt lokala, får ni gärna mejla mig på ordforande@varmlandsrotter.se.

Värmländsk humor

På besök i hembyn hos Anders Larsa var det amerikafrämmande och den något skrytsamme besökaren sa:

- "Det tar mig en hel dag att köra runt mina ägor med traktor hemma i Texas"

Anders fattade sig snabbt: "En tocken traktor ha ja mä haft!"

Tack för i år, och väl mött 2024!

Värmland den 9 november 2023

Lars-Göran Jansson, ordförande

Äntligen höst

Nu har sommaren gått och vi kan blicka tillbaka på de evenemang vi deltagit i under juli och augusti. Vi har besökt Bjurtjärn, Holmedal, Köla, Norra Råda, Filipstad, Sunne och Borgvik, och då dessa rader skrivs återstår Eda och Grava. Ett rekord i antal sommarevenemang. Dessutom arrangerar vi en värmländsk släktforskardag på Värmlands museum den 14 oktober. Där föreläser Fredrik Mejster och Anna-Lena Hultman om DNA-släktforskning resp. emigrantforskning. Att det finns ett stort släktforskningsintresse märks väl. På de platser vi hållit föreläsningar har även dessa varit välbesökta. Höst och vinter är släktforskarnas bästa årstider då det blir lite längre kvällar.

En spännande släktforskarfråga från Florida

Jag fick tidigare i sommar ett mail från en person i Växjö om att försöka hitta lite information om anorna till en i Florida bosatt svenskättling. Utifrån en antavla med i vissa fall amerikaniserade namn och felaktiga årtal tog jag mig an detta uppdrag, fullt medveten om att det skulle kunna bli ganska komplicerat. Dennis Fallen var namnet på mannen från Florida och antavlan innehöll en ana med efternamnet Fallén. Efter en hel del efterforskningar kom jag fram till att man utvandrat från Fallet, Nysund och alltså tagit efternamnet från hembyn. Sedan visade det sig att en "Fallén-släkting" ca 150 år senare bor kvar på samma gård. En bror till utvandringen bosatte sig i Manistee, Michigan och tog där över ett gjuteri som han tillsammans med sin son drev under ett stort antal år. Denne broder hade ändrat sitt namn till Falleen och döm om min förvåning då "the Falleen home" gick att googla fram, med bild på huset som står kvar än i dag. Det tog ett antal timmar att hitta all information men den här gången blev resultatet bra! Floridabon besökte Nysund i augusti.

Historien om Sverige

Under senhösten kommer SVT att sända Historien om Sverige. Det är SVT:s största satsning någonsin på vår historia, från istiden till våra dagar. Det blir totalt 10 timmars program. 150 experter och 100 historiker har bidragit till att göra serien så korrekt som möjligt. Något att se fram emot tror jag!

Ha det bra alla släktforskare!

Värmland den 8 augusti 2023

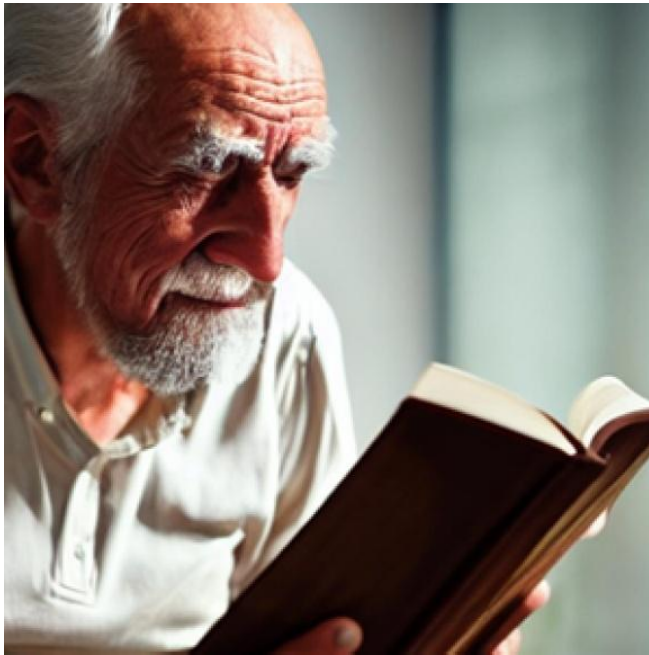
Lars-Göran Jansson, ordförande

Värmländsk släktforskardag

Som ett led i föreningens 40-årsfirande anordnade vi en värmländsk släktforskardag lördagen den 6 maj på Forshaga hembygdsgård. Det var första gången vi provade på ett arrangemang av den här typen, och vi fick många positiva kommentarer vilket gör oss mycket glada. En grov uppskattning är att ca 250 personer besökte hembygdsgården denna soliga lördag. Ett stort tack till utställare, föreläsare och funktionärer som gjorde detta möjligt. Ett speciellt tack till Forshaga hembygdsförening vars engagemang starkt bidragit till en mycket trevlig dag. Ett bildreportage hittar Du på annan plats i detta nummer.

Artificiell Intelligens på gott och ont

I förra numret av vår tidning lät vår redaktör AI-roboten ChatGPT skriva texten i Redaktörens ruta som ett test, men lovade samtidigt att fortsättningsvis hålla i pennan själv. Det här är en teknik som kommit för att stanna, men gör att vi måste bli ännu mera källkritiska för nu börjar det bli svårt eller till och med omöjligt att avgöra om det är en människa eller maskin bakom texten. Att skapa bilder med AI genom att ge roboten en skriven instruktion är lika enkelt.

Den här bilden har jag skapat med hjälp av AI-roboten Picsart genom att ge instruktionen ”gammal man läser en bok” och sedan vänta några sekunder. Mannen och boken finns inte i verkligheten och bilden är därför helt unik. Nästa gång man ger samma instruktion skapas inte just denna bild. En ganska oförarglig bild, men AI kan även skapa bilder/filmer av verkliga personer i en miljö/situation som personen absolut inte vill förknippas med. Betyder det här att man inte längre kan lita varken på det man läser, ser eller hör? Vi släktforskare har alltid varit källkritiska, så jag tror att vi är ganska väl rustade för framtiden.

Möt oss i sommar i Värmland

Vi har glädjen att få delta i ett antal olika arrangemang i Värmland i sommar. Nya platser för i år är Kölaladan i Köla och Holmedagarna i Holmedal. Mer information om alla våra aktiviteter i sommar hittar du på annan plats i detta nummer.

Ha en bra släktforskarsommar!

Värmland den 7 maj 2023

Lars-Göran Jansson, ordförande

Transkriberingsprojektet

I förra numret berättade vi om transkriberingsprojektet ”I demokratins namn – kvinnorna som krävde rösträtt”. Nu har man meddelat att alla listor från samtliga län i landet finns publicerade. Gå in på Riksarkivet - Digitala forskarsalen och läs mer om du vill göra en insats i projektet.

Släktforskningens dag

Den 21 januari arrangerade vi Släktforskningens dag på Arkivcentrum i Karlstad. Det blev ett lyckat arrangemang med många besökare och vi fick flera nya medlemmar i föreningen, mycket glädjande! Efter uppehållet för pandemiåren vet man inte säkert om besökarna återvänder för det är lätt att vänja sig av med en tidigare inarbetad vana. SVT Värmland gjorde även ett kort reportage från Arkivcentrum och jag har fått många uppskattande kommentarer om att vi syns i rutan. Annars är oftast media av olika slag lite svårflörtade då vi bjuder in dem till våra evenemang.

En spansk sjökaptens i släkten

Ibland stöter man på noteringar i husförhörslängder mm som helt omkullkastar det som generation efter generation berättat och fört vidare. I min egen släkt finns en berättelse om hur en av mina anmödrar född på 1850-talet skulle vara dotter till ”en spansk sjökaptens vars skepp förläste på Atlanten”. Förlisningen skall ha skett innan dottern föddes. Då jag kontrollerade kyrkböckerna för tiden för hennes födelse så finner jag att fadern inte alls uppges vara en spansk sjökaptens! Modern och fadern är gifta MEN fadern avlider före dotterns födelse. Hur det kom sig att uppgifterna skiljer sig åt får man väl aldrig veta säkert, men min spekulation är att man berättade den här historien för dottern då hon frågat efter sin pappa, då den rättmätiga fadern kanske haft ett något ”okristligt leverne”. Jag låter de fakta som finns bli anorna i mitt släkträd och den spanske sjökaptens förbli en skröna. Inget i mina DNA-träffar tyder på några spanska anor.

Släktforskardagarna i Östersund

Släktforskardagarna arrangeras i år i Östersund 26-27 augusti, och föreningen kommer att representeras som vi brukar. Tyvärr blir det ingen medlemsresa dit på grund av avstånd och restid, men förhoppningsvis träffar vi på några värmlänningar i forskningen de här dagarna.

Ha det bra!

Värmland den 13 februari 2023

Lars-Göran Jansson, ordförande
